

Veileder og definisjoner personskadestatistikk Norsk Industri

Følgende parametre brukes for å rapportere resultatene:

H-verdi

... er antall arbeidsrelaterte personskader med fravær, per million arbeidede timer. Inkluderer ikke dødsfall.

TRI-verdi

... er antall arbeidsrelaterte skader med og uten fravær, per million arbeidede timer.

Fraværsdager pr skade (alvorlighetsgrad)

... er totalt antall fraværsdager dividert med antall fraværsskader. Fraværsdager per million arbeidede timer omtale ofte som F-verdi.

Uønskede hendelser, tilløp og hms-relaterte avvik pr million arbeidede timer

... er antall tilløp eller uønskede hendelser og tilløp til arbeidsulykker registrert per million arbeidede timer.

Årsverk

... omregnes fra antall arbeidede timer med faktoren 1725 timer/år.

Under finnes eksempler på beregning og utdyping av definisjonene og hva som inngår i de ulike kategoriene.

Definisjoner for registreringer knyttet til personskader

Her kan du finne alle definisjoner som trengs for å kunne rapportere personskadetall til Norsk Industri. Det ligger også noen eksempler inne for de ulike parameterne.

Vi registrerer følgende:

- * Antall årsverk
- * Antall døde på grunn av arbeidsrelatert skade
- * Antall arbeidsrelaterte skader som fører til fravær
- * Antall fraværsdager per arbeidsrelaterte skade
- * Antall arbeidsrelaterte skader som ikke fører til fravær
- * Antall registrerte arbeidsrelaterte hendelser som kunne gitt en skade

Manglende data

Det gjøres mye for å unngå at bedriftene lar felter for dødsfall, antall skader og tilløp til uønskede hendelser stå blanke. I de tilfelle vi ikke kan få et tall i feltet, må vi - for å kunne regne på tallene - tolke blank som null.

Definisjoner

Definisjonene av de ulike begrepene nedenfor er i tråd med de retningslinjer CEFIC har satt opp for

europesk kjemisk industri, og med den praksis som er mest utbredt i Norge, samt tilrådninger i forprosjektet "Felles definisjoner og måleparametere" som ble gjennomført med støtte fra NHOs arbeidsmiljøfond i 1998.

Arbeidsgiver

Fysisk eller juridisk person som har ansatt arbeidstaker for å utføre arbeid i sin tjeneste. Arbeidsgiveren har ansvar for virksomheten og etter ulike forskrifter ansvar for å oppgi HMS-resultater som gjelder virksomheten og sine ansatte til ulike statlige tilsyn.

Egne ansatte

Enhver arbeidstaker som er tilsatt av en arbeidsgiver, inkludert praktikanter, lærlinger og ansatte på sysselsettingstiltak.

Innleid arbeidskraft

Det skal registreres arbeidede timer, dødsfall og fraværsskader på alt innleid personell som utfører arbeid på bedriftens område. I hovedtallene for industrien (H-verdi, TRI-verdi, etc.) regnes ikke innleid arbeidskraft med.

Arbeid

Utøvelse av arbeidsoppgaver på arbeidsgivers område og andre steder hvor ansatte er engasjert i arbeidsrelaterte aktiviteter eller er til stede som en del av deres arbeidsforhold.

Arbeidsrelatert

Utøvelse av arbeidsoppgaver på arbeidsgivers område og andre steder hvor ansatte er engasjert i arbeidsrelaterte aktiviteter eller er til stede som en del av deres arbeidsforhold. *Forretningsreiser* er arbeide, slik at timer på reise, og skade under en forretningsreise skal inngå i statistikken. Skade på *Reise mellom hjem og arbeidssted* er ikke med i statistikken, med unntak av skader på parkeringsplass og gangvei som vedlikeholdes (snømåking, strøing mv.) av arbeidsgiver når det skjer mens arbeidstakeren er i ferd med å komme eller gå fra arbeid.

Antall arbeidstimer og antall årsverk

Antall arbeidstimer er all virkelig arbeidet tid for gruppen av samtlige ansatte. Det betyr i praksis at planlagte arbeidstimer skal reduseres for fravær (permisjoner, ferie, sykdom og annet) og økes med arbeidet overtid - enten denne er lønnet eller ulønnet. Dette timeantallet er uttrykk for antall timer den ansatte har vært risikoeksponert i arbeidsforholdet. En bedrift med 60 ansatte har ca. 100 000 arbeidstimer per år.

Vi registrerer antall arbeidede timer (se definisjonen over). Dette tallet regner vi så om til årsverk. Ett årsverk kan variere i omfang, alt etter normalarbeidstidens lengde, korreksjon for sykefravær osv. Vi benytter *omregningsfaktoren 1725 timer (230 dager*7,5 timer)* per årsverk.

Antall døde på grunn av arbeidsrelatert skade (Number of fatalities)

Definisjon: En plutselig arbeidsrelatert hendelse eller påvirkning som leder til død innen ett år etter hendelsen eller påvirkningen. Med dette menes antall ansatte som omkommer som følge av en

arbeidsulykke, enten umiddelbart i selve ulykken, eller som dør innen 365 dager etter ulykken, som en følge av de skader vedkommende ble påført ved arbeidsulykken eller komplikasjoner som opptrer som følge av skadene. Føres opp i rapporten for det året dødsfallet inntraff, selv om den utløsende hendelsen kan ha funnet sted året før.

Antall arbeidsrelaterte skader som fører til fravær (Lost time injuries - LTI)

Dette er en plutselig skade på kroppen slik at personen blir fysisk eller mentalt ute av stand til å arbeide neste planlagte arbeidsdag/skift i henhold til oppsatte arbeidsplaner. (NB: vurdert av kompetent medisinsk personell). For å regnes som skade med fravær må fraværet fra arbeidet være minst en dag UTOVER dagen da hendelsen fant sted. Situasjonen er noe spesiell for bl.a. skiftarbeidere: Dersom den ansatte blir skadet på siste skift før en friuke, og er tilbake i arbeid første dag etter friuken, er dette ikke en fraværsskade.

Omregnet til antall skader som fører til fravær per million arbeidede timer, kalles **H1-verdi**. Fordi TRI-verdien ofte kalles H2, kaller vi H-verdi eller LTI for H1. H er en av verdiene som inngår i TRI-verdien. Dødsfall inngår ikke i H1-verdi.

Medregnet er skader som skjer på tjenestereiser og skader på ansatte som skjer på områder utenfor, men i direkte tilknytning til bedriften, for eksempel parkeringsplass, kai eller lager leid eller driftet av bedriften.

H1-verdien regnes ut slik: $\text{Antall fraværsskader} * 1\,000\,000 \text{ timer} / \text{Antall arbeidede timer}$

Antall fraværsgenererte dager pga arbeidsrelatert skade

Dette er tapte arbeidsdager i forhold til planlagte arbeidsdager fra og med første dag etter at skaden inntrådte. Hvis den ansatte kommer tilbake på gradert arbeid, vil antall fraværsgenererte dager knyttet til skaden tilsvare den prosentandelen vedkommende er sykemeldt. Eksempelvis vil 10 dager med 50 % gradert sykemelding gi 5 dager fravær knyttet til skaden. Det anbefales å lese eksempler på avgrensninger gitt som fotnote: Ved skader i år "n", der fraværet fortsetter inn i år "n+1", tas de fraværsgenererte dager knyttet til skaden i år "n", men som faller i år "n+1" med sammen med fraværsgenererte dager for nye skader i år "n+1". Dette medfører at beregnet gjennomsnittlig fraværstid per skade vil avvike noe fra virkeligheten. Fraværsgenererte dager per million arbeidede timer omtale ofte som F-verdi.

F-verdien regnes ut slik: $\text{Antall fraværsgenererte dager} * 1\,000\,000 \text{ timer} / \text{Antall arbeidede timer}$

Antall arbeidsrelaterte skader som ikke fører til fravær

Skader uten fravær er skader som registreres har medført:

- nødvendig medisinsk behandling,
- og/eller begrensninger i arbeidsevne
- og/eller omplassering på grunn av midlertidig redusert evne til å utføre sitt vanlige arbeide i henhold til oppsatte arbeidsplaner

(NB: disse disponeringer skal være vurdert av kompetent medisinsk personell)

Skaden har altså ikke som konsekvens at den skadede blir borte fra arbeidet. Personen kan altså etter eventuell behandling, gjenoppta sitt vanlige arbeid eller bli midlertidig omplassert til annet passende arbeid, men står normal arbeidstid.

Det kan oppstå situasjoner der det er vanskelig å vite i hvilken kategori skaden skal plasseres. Eksempelvis ble en ansatt som fikk en rift i fingeren, som kun trengte å plastrer (førstehjelpsskade) sendt til lege fordi man var usikker på om det kunne bli infeksjon. Legen ga antibiotikabehandling for å forhindre infeksjon. Dette ble gjort etter vurdering av legen, og det ansees derfor som nødvendig medisinsk behandling. Skaden må derfor registreres som en skade uten fravær, og skal inngå i TRI-verdien (og ikke bare registreres som førstehjelpsskade).

Antall skader totalt (med og uten fravær) - (Total recordable Injuries - TRI - H2)

Dette er summen av dødsfall og skader med og uten fravær - se disse. For bedrifter som har svært få skader, gir dette et mer følsomt mål for risikoutviklingen, da flere hendelser registreres. Førstehjelpsskader regnes ikke inn i TRI-verdien.

TRI-verdien regnes ut slik:

$(\text{Antall fraværsskader} + \text{Antall skader uten fravær}) * 1\,000\,000 \text{ timer} / \text{Antall arbeidede timer}$

Uønskede arbeidsrelaterte hendelser, tilløp og hms-relaterte avvik Med dette menes arbeidsrelaterte hendelser eller tilstander som ikke medfører noen form for fysisk påvirkning eller kontakt med arbeidstakere, men som under litt andre forhold kunne medført mindre eller større konsekvenser for den ansatte. Hensikten med rapporteringen er at virksomhetene og de ansatte i større grad skal bli klar over alle de farlig forholdene og avvikene som potensielt kan føre til arbeidsulykker. Jo flere uønskede hendelser, tilløp til slike og hms-relaterte avvik som rapporteres, dess høyere bevissthet blant ansatte om hva som kan gå galt, og dess høyere bevissthet hos ledelsen på forhold som kan utbedres før de skjer en ulykke.

Eksempler på hendelser kan være:

- tung last som glipper under ett løft, og som går i bakken i nærheten av en ansatt, uten at denne blir skadet,
- kabler liggende på tvers av gangbanen som kan føre til at noen snubler
- at en sikkerhetsanordning, som skal fungere som en teknisk barriere, er koplet ut fordi den oppleves som besværlig.

Førstehjelpsskader (registreres ikke av Norsk Industri)

Dette er mindre skader som ikke trenger behandling av medisinsk personell. Det kan være skade som den skadede selv ordner, evt. sammen med førstehjelpere, såsom skylling etter kjemikaliesprut, nedkjøling av varmepåvirkning, fjerne flis, plastre/forbinde mindre sår etc. Konsekvensene av skaden er minimale og slik at den ansatte kan gjenoppta vanlig arbeid samme dag eller dagen etter. En skade er førstehjelpsskade selv om den er behandlet av medisinsk personell, dersom medvirkning fra medisinsk personell ikke var påkrevet - f.eks. dersom en leges behandling er begrenset til å trekke ut en flis i en finger og sette på et plaster. Førstehjelpsskader registreres ikke av Norsk Industri, og vi oppfordrer bedriftene til å registrere disse skadene enten i kategoriene "skader uten fravær" eller under "tilløp".